

УДК 378.091.12:159.9-051

DOI 10.31494/2412-9208-2020-1-2-256-265

THE NEED IN IMPROVEMENT OF QUALIFICATION OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL EMPLOYEES WHO TRAIN FUTURE PSYCHOLOGISTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

ПОТРЕБА В ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Valentyna BILYK,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor

Валентина БІЛИК,

кандидат педагогічних наук, доцент

valya-bilyk@ukr.net

<https://0000-0002-6860-7728>

National Pedagogical Dragomanov
University,

✉ 9, Pirogova St.,
Kyiv, 01601

Національний педагогічний
університет ім. М. П. Драгоманова

✉ вул. Пирогова,9
м. Київ, 01601

Original manuscript received: June 09, 2020

Revised manuscript accepted: August 13, 2020

ABSTRACT

It is emphasized that the need to explore the feasibility of upgrading the qualification of scientific and pedagogical workers who perform science preparation of future psychologists in higher education institutions is caused by Ukrainian integration into the European educational space, which, on the one hand, provides the transition of national education to a new model; focused on individualisation of the educational process, activation of innovative transformations in the sphere of education, modernization of technological support of educational activity, growth of integration processes in educational and interdisciplinary consolidation, on the other – imposes new demands to the profession of a teacher of higher education. It is stated that a scientific and pedagogical employee of a higher education institution should be able to organize the educational process on the basis of innovation and heuristic, to use ultra-innovative methods and techniques of educational material presentation, modern educational technologies, methods of forming students' independent work skills. The purpose of the article is formulated that is to clarify the need for professional improvement of teachers who provide science preparation for future psychologists in higher education institutions and outlines the objectives of the study, in particular: to clarify the opinion of psychologists students on the feasibility of carrying out science education in higher education and factors that adversely affect the effectiveness of such preparation; outline your own vision of ways of updating the science preparation of future psychologists in higher education institutions; to investigate the current state of teachers of science disciplines ability to use ultra-innovative pedagogical technologies in the process of science preparation of future psychologists in higher education institutions. It is emphasized that the results of the conducted research, namely, clarification of students' opinion on the feasibility of carrying out science preparation of future psychologists in higher education institutions (more than 66% of positive answers), factors that negatively affect the effectiveness of such training (among which,

According to students, there are outdated teaching methods (61.58%), their own vision of ways of updating the science preparation of future psychologists in higher education institutions (to implement it on the basis of innovation and heuristic) and the underdeveloped faculty's ability to use ultra-innovative pedagogical technologies (the average underdeveloped capacity is 60.35%), pointing to the urgency of the need to improve the teachers of sciences skills. It is stated that the presented research provides an opportunity to find out the possibilities of national and international programs for advanced training of teachers who carry out science preparation of future psychologists.

Key words: *advanced preparation, teachers of sciences, modern pedagogical technologies, future psychologists.*

Вступ. Інтеграція вищої освіти України до європейського освітнього простору, з одного боку, передбачає її перехід до нової моделі, орієнтованої на індивідуалізацію навчального процесу, активізацію інноваційних перетворень у сфері освіти, осучаснення технологічного забезпечення освітньої діяльності та зростання інтеграційних процесів в освіті і міждисциплінарної консолідації, а з іншого – висуває нові вимоги до компетентності викладача закладів вищої освіти.

Проблемам освітніх інновацій щодо організації процесу навчання студентів у закладах вищої освіти присвятили свої дослідження чимало науковців (Л. Крившенко (2017), Л. Суценко (2015), А. Хлопов (2015) та ін.). Так, Л. Суценко, зокрема, підтримуючи важливість організації освітнього процесу у закладах вищої освіти на засадах інноваційності, стверджує, що він спричинений “переходом суспільства до нової стратегії розвитку на основі знань і високоефективних інформаційно-комунікаційних технологій” (Суценко, 2015: 19). А. Хлопов поділяє думку Л. Суценко та любіє ідею запровадження інноваційних технологій в освітньому процесі з метою підвищення якості навчання студентів (Хлопов, 2015: 63).

Дотримуючись подібної думки, Л. Крившенко вважає, що серед інноваційних освітніх технологій провідним є “метод евристичного навчання та його складова – евристичний навчальний діалог, що поєднує в собі евристичну діалогову співпрацю викладача й студента” (Крившенко, 2017: 219).

Немало наукових досліджень було здійснено і з метою з’ясування доцільності підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Так, О. Джевицька та С. Резник, зокрема, справедливо, на нашу думку, зауважують, що в умовах сьогодення компетенції сучасного викладача закладу вищої освіти визначаються наявністю педагогічних умінь формулювати цілі навчальної дисципліни, вимірювати рівень досягнення мети методами педагогічного контролю, оцінювати освітній процес і визначати напрямки його вдосконалення, формувати якісно нові взаємини між викладачем і студентом, проводити заняття з максимальною мотивацією до пізнавальної діяльності (Джевицька, Резник, 2015: 4–5).

Викладач також має володіти, як стверджують дослідники, основами науково-методичної та навчально-методичної роботи в закладах вищої освіти, методами і прийомами усного та письмового

викладу навчального матеріалу, сучасними освітніми технологіями; активними методами навчання, основами застосування інформаційних технологій; методами формування навичок самостійної роботи студентів, а також аналізу діяльності студентів і їх психологічних станів, навичками педагогічного спілкування (Джевицька, Резник, 2015: 5).

Погоджуючись з представленими тезами О. Джевицької та С. Резника, В. Олійник вважає, що для задоволення потреб сьогодення щодо підготовки майбутнього фахівця “підготовка викладача закладу вищої освіти повинна носити випереджувальний характер” (Олійник, 2010: 90). “Будь-які педагогічні ідеї, інновації, реформи, – зауважує науковець, – можуть запроваджуватись в освітню практику лише шляхом їх прийняття та відповідних змін у професійній свідомості та поведінці викладача” (Олійник, 2010: 90). А з огляду на те, як наголошує В. Олійник, що для значної частини викладачів “характерними бар’єрами в професійній діяльності стають відсутність знань інноваційних освітніх технологій, іноземної мови, неволодіння, а то й боязкість сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, наявність певних стереотипів” (Олійник, 2010: 90), метою підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти є “формування потреби в неперервній самоосвіті, самовдосконаленні освітньої діяльності, впровадження в освітній процес компетентнісного підходу, досягнень педагогічної науки, прогресивного педагогічного досвіду та нових технологій, професійна адаптація викладачів і формування в них індивідуального стилю роботи” (Олійник, 2010: 94). Сенс самого підвищення кваліфікації, на думку науковця, повинен, насамперед, полягати “у розвитку в науково-педагогічних працівників уміння оперувати предметним змістом знань, проектувати й моделювати свою професійну діяльність і самоосвіту на рівні світових вимог” (Олійник, 2010: 94).

Погоджуємося з думкою В. Мороза, який вважає, що “основними індикаторами, які свідчать про необхідність підвищення кваліфікації того чи іншого працівника, повинні стати: рівень викладання предмета за фахом та результат оцінювання кафедрою щорічно звіту викладача про підсумки виконання умов контракту” (Мороз, 2014: 108).

Отже, враховуючи зазначене вище, сформулюємо мету статті, яка полягає в з’ясуванні потреби професійного вдосконалення викладачів, що здійснюють природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у закладах вищої освіти.

Відповідно до поставленої мети окреслюємо завдання дослідження: з’ясувати думку студентів щодо доцільності здійснення природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої та чинників, які негативно впливають на ефективність такої підготовки; окреслити власне бачення шляхів осучаснення природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти; дослідити стан спроможності викладачів природничо-наукових дисциплін використовувати ультрановаційні педагогічні технології в процесі природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти.

Методи та методики дослідження. Обираючи методи дослідження, ми, перш за все, оцінювали ступінь їхньої необхідності, об'єктивності, надійності та валідності. Тому відповідно до окресленої мети та завдань нами було використано такі методи, як аналіз наукової та науково-методичної літератури – із метою з'ясування стану вивченості досліджуваної проблеми; анкетування, компаративний аналіз та узагальнення – для систематизації результатів дослідження, формулювання висновків і визначення напрямів подальших наукових розвідок.

Результати та дискусії. Проведені нами анкетування 538 студентів-психологів чотирьох закладів вищої освіти (Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Державного закладу “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського”, Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка) щодо доцільності природничо-наукової підготовки майбутніх психологів дають підстави зробити висновок, що більшість студентів підтримують таку потребу. Так, нами було виявлено, що 66,62% респондентів повністю поділяють думку про необхідність здійснення природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти; 3,89% опитаних вбачають доцільність такої підготовки лише в невеликому обсязі; на жаль, 32,16% респондентів не бачать потреби її здійснювати; а 1,17% не визначились з відповіддю, тому обрали варіант “важко відповісти”.

Виявивши значний відсоток (32,16%) серед опитаних студентів тих, хто не розуміє значимості природничо-наукової підготовки (оскільки не бачать потреби її здійснювати), ні для їхньої професійної підготовки, майбутньої професії, повсякденного життя, нами було прийнято рішення визначити чинники, які вплинули на таке рішення майбутніх психологів.

У результаті проведеного анкетування було встановлено, що 10,70% респондентів серед чинників, які заважають покращити якість їхньої природничо-наукової підготовки, виокремлюють відсутність професійної орієнтованості в навчанні; 20,30% – відсутність у навчальному матеріалі результатів сучасних наукових досліджень; 5,23% – відсутність необхідної навчально-методичної літератури; 61,58% – застарілі методики навчання; 2,19% респондентів не змогли визначитися з відповіддю, тому обрали варіант “важко відповісти”.

Вважаємо, що зазначене вище актуалізує потребу осучаснення організації освітнього процесу з природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти.

Взявши до уваги наукові доробки вчених з досліджуваної проблеми та досвід власної педагогічної діяльності, вважаємо, що в умовах сьогодення організацію освітнього процесу з природничо-наукової підготовки майбутніх психологів доцільно здійснювати на засадах інноваційності та евристичності. І тут, на нашу думку, в нагоді стануть такі педагогічні технології, які втілюватимуть як тактику організації навчальної діяльності, так і тактику її реалізації. Вони представлені в моделі системи

природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти як форми організації та реалізації навчальної діяльності (Білик, 2019: 160–164).

Отже, до педагогічних технологій, які, на нашу думку, уможливають природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у закладах вищої освіти на засадах інноваційності та евристичності доцільно віднести: коворкінг-технологію, баркемп-технологію, воркшоп-технологію, SMART-та BYOD-технології.

Коворкінг-технологію розуміємо як сучасну організаційно-педагогічну технологію, результатом застосування якої є створення відкритого природничо спрямованого науково-освітнього коворкінг-простору, що ґрунтується на неформальному співробітництві науково-дослідних установ, закладів вищої освіти, підрозділів (факультетів, інститутів) в межах конкретного закладу вищої освіти, установ професійної практики, неформальній реальній та віртуальній співпраці учених природничої, медичної, педагогічної та інших галузей, в тому числі і зарубіжних, педагогів-практиків, практикуючих психологів, студентів-психологів, координуючий центр якого розміщується на кафедрі, що реалізує природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у конкретно взятому закладі вищої освіти. Сподіваємося, що її використання дозволить об'єднати освітні послуги, які надаються в закладах вищої освіти, сучасні наукові досягнення з природничих наук та майбутню практичну діяльність у єдину площину. Це сприятиме подоланню негативного відношення студентів-психологів до природничо-наукової підготовки, підвищенню мотивації до навчання природничо-наукових дисциплін та формуванню високого рівня природничо-наукової компетентності.

За даними багатьох дослідників, сучасний ринок праці прагне отримати не тільки компетентних, а й творчих, активних та відповідальних фахівців.

Вважаємо, що таку потребу ринку праці можна задовільнити, використавши для підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти баркемп- та воркшоп-технології.

На нашу думку, застосування баркемп-технології посприє підвищенню в студентів-психологів мотивації до наукової діяльності й природничо-наукової самоосвіти, поглибленню й закріпленню отриманих у процесі навчання природничо-наукових знань, формуванню інтересу й потреби до наукової творчості, розвитку критичного мислення й наукової самостійності, підвищенню внутрішньої організованості, відповідальності й креативності.

В умовах, коли значну частину навчального матеріалу студенти повинні опановувати самостійно, організація освітнього процесу з застосуванням технології воркшопу є досить доречною.

У межах нашого дослідження послуговуємося тлумаченням поняття "воркшоп", яке пропонує К. Фопель. Так, на думку науковця, воркшоп – це сучасна технологія організації освітнього процесу, в центрі

уваги якої знаходиться самостійне навчання студентів, що вибудовується на основі інтенсивної групової взаємодії і спрямоване на отримання динамічного знання [10, с. 13].

Вважаємо, що застосування воркшоп-технології для організації аудиторної та позааудиторної самостійної роботи студентів-психологів, що здійснюється ними в межах природничо-наукової підготовки у закладах вищої освіти, дасть можливість сформувати у майбутніх психологів розуміння значимості природничо-наукової самоосвіти й потребу її здійснювати нині та протягом усього життя.

Поштовхом до дослідження можливості застосування SMART-технологій у процесі організації освітнього процесу з природничо-наукової підготовки майбутніх психологів як чинника, що дасть можливість здійснювати таку підготовку на засадах інноваційності та евристичності, стали результати раніше проведеного нами аналізу організації природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у провідних закладах вищої освіти світу, де вказується, що SMART-технології є невід'ємною частиною навчального процесу у зарубіжних закладах вищої освіти (Білик, 2019: 292–295; Білик, 2019: 34–39). Отже, на цій підставі, робимо висновок, що застосування SMART-технологій у процесі організації освітнього процесу з природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти дозволить викладачеві творчо проектувати освітній процес і реалізовувати його у формі, найбільш прийнятній для нинішнього покоління студентів, підвищить у майбутніх психологів інтерес до природничо-наукових знань та мотивацію до опанування ними, формуватиме креативне мислення та здатність знаходити різні шляхи для вирішення однієї і тієї ж проблеми, використовуючи за потреби знання, опановані під час природничо-наукової підготовки.

Взявши до уваги твердження ЮНЕСКО про те, що мобільні пристрої можуть сприяти ефективнішому використанню часу на заняттях та покращенню якості освіти (Ін-т ЮНЕСКО, 2010), та власний досвід педагогічної діяльності, робимо висновок: застосування BYOD-технології дуже ефективно, мобільні додатки для навчання студентів-психологів дисциплінам природничо-наукового циклу такі, як “NeuroSlice”, “iSurf BrainView”, “Neuroanatomy – Digital Atlas”, “Cerebrum ID”, “Neuro Anatomy Next”, “My Brain Anatomy” та мобільні додатки для оцінювання рівня сформованості предметних (“Daily Anatomy: Flashcard Quizzes to Learn Anatomy”, “Вікторина: Анатомія” та “Easy anatomy – atlas & quizzes”, “Анатомія. Тести”), а за потреби, й інші програми сприятимуть, з одного боку, формуванню у майбутніх психологів зацікавленості та мотивації до здійснення природничо-наукової підготовки, а з іншого – підвищенню рівня активності в процесі її здійснення та задоволення від отриманих результатів.

Відзначимо, що зазначене вище спонукало нас дослідити, чи готові викладачі закладів вищої освіти використовувати виокремлені нами педагогічні технології. З цією метою нами проведено анкетування 76 викладачів закладів вищої освіти.

Перш за все, ми вирішили з'ясувати, чи підтримують викладачі закладів вищої освіти ідею зміни традиційних методів навчання природничо-наукових дисциплін на інноваційні. У результаті опитування нами виявлено, що 69,39% респондентів поділяють таку думку повністю, але, на жаль, досить великий відсоток (30,61%) не бачать такої потреби зовсім.

У цьому контексті було з'ясовано, що тільки 2,49% опитаних викладачів повністю ознайомлені з практикою застосування коворкінг-технології; частково ознайомлені – 23,99%; не ознайомлені – 73,52%. Відповіді викладачів про те, чи ознайомлені вони з практикою застосування баркемп-технології, засвідчили, що повністю ознайомлені з нею 16,84% респондентів; частково ознайомлені – 29,19%; не ознайомлені – 53,97%. Результати анкетування викладачів показали, що 2,78% респондентів повністю ознайомлені з практикою застосування воркшоп-технологій в освітньому процесі у закладах вищої освіти; частково ознайомлені – 12,56%; не ознайомлені – 84,66%.

Аналіз відповідей викладачів про те, чи застосовують вони SMART- та BYOD-технології в процесі природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти, виявив, що регулярно застосовують SMART-технології 41,44% респондентів, BYOD-технології – лише 0,93%; застосовують, але не регулярно: SMART-технології 49,66% опитаних, BYOD-технології – 18,37%; не застосовують SMART-технології – 8,90% викладачів, BYOD-технології – 80,7%.

Отже, результати дослідження показали, що значна частина викладачів не готова застосовувати виокремлені нами інноваційні педагогічні технології.

Висновки. Ураховуючи результати проведеного дослідження, а саме, з'ясування думки студентів щодо доцільності здійснення природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти (більше 66% позитивних відповідей), чинників, які негативно впливають на ефективність такої підготовки (лідером серед яких, на думку студентів, є застарілі методики навчання (61,58%)), власне бачення шляхів осучаснення природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти (здійснювати її на засадах інноваційності та евристичності) та недостатньо сформовану здатність у викладачів використовувати ультрановаційні педагогічні технології (середній показник недостатньо сформованої здатності складає 60,35%), вбачаємо потребу підвищувати кваліфікацію викладачів природничо-наукових дисциплін з метою покращення здатності демонструвати професійну спрямованість та функціональну полівекторність природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти.

Представлене дослідження передбачає вивчення можливостей вітчизняних та міжнародних програм підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти, що здійснюють природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у закладах вищої освіти.

Література

Білик В.Г. Специфіка природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти Канади / В.Г. Білик // Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2019. – Вип. 2 (158). – С. 291–297.

Білик В.Г. Теоретична характеристика моделі системи природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти / В.Г. Білик // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2019. – № 8 (92). – С. 156–170.

Джевицкая Е.С. Подготовка и повышение квалификации преподавателей высшего учебного заведения: монография / Е.С. Джевицкая, С.Д. Резник. – Пенза: ПГУАС, 2015. – 128 с.

Крившенко Л. М. Евристичне навчання: сутність і змістові характеристики / Л. М. Крившенко // Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер. : Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 159. – С. 219–225.

Мороз В.М. Механізм організації підвищення кваліфікації науково – педагогічних працівників як об'єкт державного управління якості освіти / В.М. Мороз // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 3. – С. 107–113.

Обучение на протяжении жизни. Глобальный отчет по образованию и просвещению взрослых. / Ин-т ЮНЕСКО. URL: <http://www.lawinrussia.ru/kabinet-yurista/zakoni-informativnie-akti/2010-03-28/globalniy-otchet-po-obrazovaniyu-i-prosveshcheniyuvzroslih.html> (дата звернення: 16.03.2020).

Олійник В.В. Професійне удосконалення науково-педагогічних працівників: проблеми та шляхи вирішення / В.В. Олійник // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : збірник наукових праць. Харків : НТУ "ХПІ", 2010. – Вип. 27 (31). – Ч. 1. – С. 88–97.

Сущенко Л.П. Інформаційно-комунікаційні технології в умовах сучасної парадигми вищої фізкультурної освіти / Л.П. Сущенко // Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту: тези доповідей II Міжнародної наук.-метод. конференції. Суми, 2015. – С. 19–22.

Хлопов А.М. Формування математичної грамотності майбутнього вчи-теля технологій при вивченні дисципліни «Вища математика» / А.М. Хлопов // Science Rise. – 2015. – № 3 (1). – С. 63–66.

Bilyk V. Science Preparation of Future Psychologists in Higher Education Institutions: Comparative Analysis of Spanish and Ukrainian Experience / V. Bilyk // Multidisciplinary Scientific Journal: International Academy Journal Web of Scholar. – 2019. – № 1 (31). – Vol. 2. – P. 33–41.

References

Bilyk V.H. (2019). *Spetsyfika pryrodnycho-naukovoyi pidhotovky maybutnikh psykholohiv u zakladakh vyshchoyi osvity Kanady*. [Specifics of future psychologists' natural science preparation in higher institutions of Canada]. Bulletin of the T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium". Series: Pedagogical Sciences. 2019, 2 (158), 291–297 [in Ukrainian].

Bilyk V.H. (2019). *Spetsyfika pryrodnycho-naukovoyi pidhotovky maybutnikh psykholohiv u zakladakh vyshchoyi osvity Kanady*. [Theoretical characteristics of the model of future psychologists' science preparation system in higher education institutions]. Pedagogical Sciences: theory, history, innovative technologies. 2019, 8 (92), 156–170. [in Ukrainian].

Dzhevitskaya Ye.S., Reznik S.D. (2015). *Podgotovka i povysheniye kvalifikatsii prepodavateley vysshogo uchebnogo zavedeniya: monografiya* [Training and Continuing Education of Higher Education Teachers: Monograph]. Penza: PGUAS, 2015, 128. [in Russi].

Krivshenko L.M. (2017). *Evrystychnе navchannya: sutnist' i zmistovi kharakterystyky*. [Heuristic Teaching: Essence and Content]. Scientific notes of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences. 2017, 159, 219–225. [in Ukrainian].

Moroz V.M. (2014) *Mekhanizm orhanizatsiyi pidvyshchennya kvalifikatsiyi naukovy – pedahohichnykh pratsivnykiv yak ob'yeht derzhavnoho upravlinnya yakosti osvity*. [Mechanism of organization of advanced training of scientific and pedagogical workers as an object of state management of quality of education]. Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2014, 3, 107–113. [in Ukrainian].

Obucheniyе na protyazhenii zhizni. Global'nyy otchet po obrazovaniiyu i prosveshcheniiyu vzroslykh. [Lifelong Learning. Global Report on Adult Education and Enlightenment]. Institute of UNESCO. URL: <http://www.lawinrussia.ru/kabinet-yurista/zakoni-inormativnie-akti/2010-03-28/globalniy-otchet-po-obrazovaniiyu-i-prosveshcheniyuvzroslih.html> (Last accessed:16.03.2020).

Oliynyk V.V. (2010). *Profesiyne udoskonalennya naukovy-pedahohichnykh pratsivnykiv: problemy ta shlyakhy vyrishennya*. [Professional improvement of scientific-pedagogical staff: problems and solutions.]. Problems and prospects of formation of national humanitarian and technical elite: a collection of scientific works. Kharkiv: NTU "KhPI", 2010, 27 (31), 1, 88–97. [in Ukrainian].

Sushchenko L.P. (2015). *Informatsiyno-komunikatsiyi tekhnolohiyi v umovakh suchasnoyi paradyhmy vyshchoyi fizkul'turnoyi osvity*. [Information and Communication Technologies in the Modern Paradigm of Higher Physical Education]. Innovative technologies in the system of advanced training of specialists of physical education and sports: abstracts of the II International scientific-method method. Conf. Sumy, 2015, 19–22. [in Ukrainian].

Khlopov A.M. (2015). *Formuvannya matematychnoyi hramotnosti maybutn'oho vchy-telya tekhnolohiy pry yuvchenni dystsypliny "Vyshcha matematika"*. [Formation of mathematical literacy of the future technology teacher in the study of the discipline "Higher Mathematics"]. Science Rise. 2015, 3 (1), 63–66. [in Ukrainian].

Bilyk V. (2019). Science Preparation of Future Psychologists in Higher Education Institutions: Comparative Analysis of Spanish and Ukrainian Experience. *Multidisciplinary Scientific Journal: International Academy Journal Web of Scholar*. 2019, 1 (31), 2, 33–41. [in Poland].

АНОТАЦІЯ

Наголошено, що потреба дослідити доцільність підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, що здійснюють природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у закладах вищої освіти, викликана інтеграцією України до європейського освітнього простору, яка, з одного боку, передбачає перехід вітчизняної освіти до нової моделі, орієнтованої на індивідуалізацію освітнього процесу, активізацію інноваційних перетворень, осучаснення технологічного забезпечення освітньої діяльності, зростання інтеграційних процесів та міждисциплінарну консолідацію, а з іншого – висуває нові вимоги до компетентності викладача закладів вищої освіти. Зазначено, що науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти повинен уміти організувати освітній процес на засадах інноваційності та евристичності, володіти ультрановаційними методами і прийомами викладу навчального матеріалу,

сучасними освітніми технологіями, методами формування навичок самостійної роботи студентів. Сформульовано мету статті, яка полягає в з'ясуванні потреби професійного вдосконалення викладачів, які здійснюють природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у закладах вищої освіти, та окреслено завдання дослідження, зокрема: з'ясувати думку студентів-психологів щодо доцільності здійснення природничо-наукової підготовки в закладах вищої освіти та чинників, які негативно впливають на її ефективність; окреслити власне бачення шляхів осучаснення природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти; дослідити стан спроможності викладачів природничо-наукових дисциплін використовувати ультрановаційні педагогічні технології в процесі природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Наголошено, що результати проведеного дослідження, а саме, з'ясування думки студентів щодо доцільності здійснення природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти (більше 66% позитивних відповідей), чинників, які негативно впливають на ефективність такої підготовки (лідером серед яких, на думку студентів, є застарілі методики навчання (61,58%)), власне бачення шляхів осучаснення природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти (здійснювати її на засадах інноваційності та евристичності) та недостатньо сформовану здатність у викладачів використовувати ультрановаційні педагогічні технології (середній показник недостатньо сформованої здатності складає 60,35%), вказують на актуальність потреби підвищувати кваліфікацію викладачів природничо-наукових дисциплін. Вказано, що представлене дослідження передбачає з'ясування можливостей вітчизняних та міжнародних програм щодо підвищення кваліфікації викладачів, які здійснюють природничо-наукову підготовку майбутніх психологів.

Ключові слова: підвищення кваліфікації, викладачі природничо-наукових дисциплін, сучасні педагогічні технології, майбутні психологи.